

ЧАСТОТА ВИЯВЛЕННЯ АНТИТІЛ ДО ВІРУСУ ГЕПАТИТУ Е СЕРЕД ОСІБ З “ГРУПИ РИЗИКУ” НА НЕЕНДЕМІЧНІЙ ТЕРИТОРІЇ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**І.С. Хоронжевська-Муляр, Г.М. Шевченко, Г.А. Мартинюк,
А.П. Резніков, Л.І. Стаховська, Т.П. Мамчур, Ю.С. Муха,
Г.В. Корнійчук, В.І. Масанов, М.І. Матлушинський**

Обласна санітарно-епідеміологічна станція (м. Рівне, Україна)

ВСТУП

Спахи вірусного гепатиту Е (ГЕ) постійно реєструються в країнах тропічного і субтропічного клімату. Особливістю ГЕ є значне число важких форм цієї хвороби у вагітних жінок (в основному у другій половині вагітності) з високими показниками летальності серед них [1–3, 11, 12].

Дослідження, проведені в останні роки, показали, що і у жителів країн з помірним кліматом виявляються антитіла до вірусу гепатиту Е (анти-ВГЕ), а також реєструється “власне” випадки гепатиту Е [4–7].

Збудник ГЕ був вперше описаний Балаяном М.С. та співавторами у 1983 році при експериментальному самозараженню фільтратом фекальних випорожнень хворого на гепатит “ні А, ні В” [7]. Було встановлено фекально-оральний механізм передачі збудника цієї інфекції [1, 2, 7–10]. Сьогодні ГЕ відносять до антропозоонозних інфекцій.

За даними ряду авторів вірус ГЕ (ВГЕ) виявляється у домашніх свиней у 6,0–20,7% випадків, у 20,8–29,2% диких кабанів. Крім того, антитіла до ВГЕ були виявлені у сироватках крові корів (1,4–6,3%), свиней (6,9–27,0%), котів (33,0%), оленів (2,0%) та ін. [7]. Окрім ссавців, ВГЕ виявлено також у птахів. Huang F.F. та співавтори запропонували розглядати ВГЕ птахів як новий (п’ятий) генотип вірусу [6].

МЕТА РОБОТИ

Вивчення поширеності ГЕ серед працівників свиноферм на неендемічній території Рівненської області.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Антитіла до ВГЕ класу IgG (анти-ВГЕ IgG) виявляли методом імуноферментного аналізу (ІФА) за допомогою тест-систем “ДС-ІФА-анти-HEV-G” науково-виробничого об’єднання “Диагностические системы” (м. Нижній Новгород, РФ) у вірусологічній лабораторії Рівненської обласної СЕС. Для визначення розповсюдженості ГЕ нами були обстежені на анти-ВГЕ IgG сироватки крові 95 працівників свиноферм і підсобних господарств із 9 районів області.

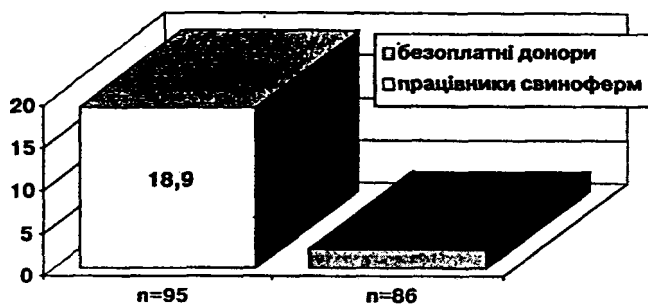
Серед обстежених усі були сільськими жителями, жінок було 75,0%; групу порівняння складали 86 безоплатних донорів крові.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

На території Рівненської області Північно-Західного регіону України випадки гострого ГЕ не реєструвались, але це не виключає можливого завезення збудни-

ка з ендемічних регіонів внаслідок міграції населення, а також завезення порід свиней та ін.

Захворюваність на вірусні гепатити в Рівненській області представлена в основному гепатитами А, В і С. Проте виявляються поодинокі випадки гострого гепатиту "ні А, ні В, ні С". Так при обстеженні нами 152 дітей і 236 дорослих, які поступили в інфекційний стаціонар м.Рівне з діагнозом "гострий вірусний гепатит" в осінньо-зимовий період у рік циклічного підйому захворюваності на гепатит А (ГА), серед хворих дітей гострий ГА було діагностовано у 90,1%, серед дорослих — у 70,8%. Різні прояви інфекції, викликаной вірусом гепатиту В, були виявлені у 8,6% хворих дітей та у 25,4% хворих дорослих; гепатит С діагностовано у 1 хворої дитини (0,65%). 10 осіб (2,6%) склали групу хворих гепатитами "ні А, ні В, ні С", у яких не були виявлені маркери гострих вірусних гепатитів А, В і С (анти-HAV IgM, HBsAg, анти-HBcor IgM, анти-HCV). Серед цих хворих дорослих було 9 чоловік (3,8% від числа обстежених), дітей — 1 чоловік (0,65% від числа обстежених).

Результати вивчення широти поширення ГЕ серед 95 працівників свиноферм показали, що анти-ВГЕ IgG були виявлені у 18 чоловік, що склало 18,9% від числа обстежених. В той же час у 86 безоплатних донорів крові зазначені антитіла були виявлені у 2 чоловік (2,3%) (рисунок).

Частота виявлення антитіл до вірусу гепатиту Е класу IgG у працівників свиноферм Рівненської області

Серед позитивних на анти-ВГЕ працівників свиноферм жінок було 66,7%, ніхто із них за межі України,

на території ендемічні по захворюваності на ГЕ, раніше не виїжджав.

За віком позитивні на анти-ВГЕ працівники свиноферм розподілились наступним чином: серед 11 осіб віком 15–29 років було виявлено 2 чоловіки (18,2%), серед 25 осіб віком 30–39 років — 4 (16,0%), серед 35 осіб віком 40–49 років — 7 позитивних (20,0%), серед 20 осіб віком 50–69 років — 2 позитивних (10,0%). 34 обстежених осіб віком 70 років і старші серозитивними щодо наявності анти-ВГЕ виявилися 3 особи (таблиця).

Таблиця

Результати виявлення антитіл до вірусу гепатиту Е класу IgG у працівників свиноферм Рівненської області по вікових групах

Вікові групи	Кількість обстежених осіб	Кількість осіб, у яких виявлені анти-ВГЕ	%
15–29 років	11	2	18,2
30–39 років	25	4	16,0
40–49 років	35	7	20,0
50–69 років	20	2	10,0
>70 років	4	3	75,0
Всього	95	18	18,9

ВИСНОВКИ

Таким чином, на неендемичній території Рівненської області Північно-Західної частини України серед працівників свиноферм у 18,9% були виявлені антитіла до вірусу гепатиту Е класу IgG, в той же час серед безоплатних донорів крові цей показник був у 8,2 рази нижчим і складав 2,3%. Ці дані дають підставу припустити, що на неендемичній території працівники свиноферм і особи, які доглядають за свинями, є групою ризику по інфікуванню вірусом гепатиту Е.

Необхідно продовжувати дослідження щодо вивчення широти поширення ГЕ серед населення області.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балаян М.С., Михайлов М.И. Энциклопедический словарь. Вирусные гепатиты. — М. Ами-пресс. — 1999. — 301 с.
2. Балаян М.С. Вирусный гепатит Е // Росс. журн. гастро-энтерол. гепатол. — 1995. — № 2. — С. 33–37.
3. Кузин С.Н., Алаторцева Г.И., Буриев А.Я. и др. Удельный вес гепатита Е в структуре острых вирусных гепатитов Южного Узбекистана // В кн. "Вирусные инфекции на пороге XXI века: эпидемиология и профилактика." Науч. конф. с междунар. участием. Санкт-Петербург, 1999. — С. 77.
4. Кузин С.Н., Алаторцева Г.И., Буриев А.Я., Умиров С.Э. и др. Сравнительная оценка широты распространения вируса гепатита Е в эндемичном и неэндемичном регионах // Вирусні гепатити в лікарській практиці. — Москва-Рівне-Львів — 2003. — С. 43–53.
5. Михайлов М.И., Балдьян М.С., Федорова О.Е. и др. Серологические свидетельства о гепатитной Е-инфекции на эндемичных территориях // В кн. "Актуальные проблемы медицинской вирусологии." Науч. конф., посвященная 90-летию со дня рождения М.П. Чумакова., Москва, 1999. — С. 66.
6. Михайлов М.И., Кюрегян К.К., Груздев К.Н. Вирус гепатита Е птиц // Мир вирусных гепатитов. — 2005. — № 10 (октябрь). — С. 8–11.
7. Михайлов М.И., Шахильдян И.В., Онищенко Г.Г. Энтеральные вирусные гепатиты (этиология, эпидемиология, диагностика, профилактика). — М.: ФГОУ "ВУНМЦ Росздрава", 2007. — С. 201, 315, 319, 323.
8. Фаворов М.О., Кузин С.Н. Яшина Т.Л. и др. Характеристика вирусного гепатита "ни А, ни В", с фекально-оральным механизмом передачи инфекции, в Южном Узбекистане // Вопросы вирусол. — 1989. — № 4 — С. 436–442.
9. Фаворов М.О., Хухлович П.А., Заиров Г.К. и др. Клинико-эпидемиологические особенности и диагностика вирусного гепатита "ни А, ни В", с фекально-оральным механизмом передачи // Вопросы вирусол. — 1986. — № 1. — С. 65–69.
10. Шахильдян И.В., Хухлович П.А., Кузин С.Н. и др. Эпидемиологическая характеристика вирусного гепатита "ни А, ни В", с фекально-оральным механизмом передачи // Вопросы вирусол. — 1986. — № 2. — С. 175–179.
11. Balayan M.S., Zamyatina N.A., Mikhailov M.I. et al. Serological survey on hepatitis E virus infection in an endemic area: diagnostic potential of enzyme immunoassay for detection of IgG antibody // Clin. Diagn. virol. — 1994. — Vol.2. — P. 297–304.
12. Balayan M.S. Epidemiology of hepatitis E viral infection // J. Viral. Hepat. — 1997. — Vol.4. — P. 155–165.

ЧАСТОТА ВИЯВЛЕННЯ АНТИТІЛ ДО ВІРУСУ ГЕПАТИТУ Е СЕРЕД ОСІБ З "ГРУПИ РИЗИКУ" НА НЕЕНДЕМІЧНІЙ ТЕРИТОРІЇ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

І.С. Хоронжевська-Муляр, Г.М. Шевченко, Г.А. Мартинюк, А.П. Резніков,
Л.І. Стаховська, Т.П. Мамчур, Ю.С. Муха, Г.В. Корнійчук, В.І. Масанов, М.І. Матлушинський

Відмічено випадки виявлення анти-ВГЕ в деяких групах населення на неендемичній території: у безоплатних донорів крові — 2,3%, серед працівників свиноферм — 18,9%.

Ключові слова: гепатит Е, поширеність, антитіла.